

A Győri Ítéltábla a Csizmadia és Szabó Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Főosztály által képviselt **alperes** ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2013. február 1. napján kelt, 18.P.20.030/2013/3. számú ítéletével szemben a felperes részéről 4. sorszám alatt bejelentett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes a fellebbezési eljárásban teljes mértékben peresztes lett.

A feljegyzett 2.500.000.- (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### **I n d o k o l á s :**

A Veszprémi Városi Bíróság a felperessel szemben a 9.B.41/2002. számon indult büntetőügyben 2 év 4 hónap fogházbüntetést szabott ki, a Keszthelyi Városi Bíróság a 9.B.121/2003. számú büntető ügyben 3 év 6 hónap fogházbüntetésre ítélte. Ezt a két ítéletet a Keszthelyi Városi Bíróság a Bk.89/2004. számon indult eljárásban összbüntetésbe foglalta, és az összbüntetés tartamát 4 év 1 hónapban állapította meg.

A jogerős szabadságvesztés büntetését a felperes 2004-től 2008. szeptember 6. napjáig töltötte.

A szabadságvesztés letöltése alatt a felperessel szemben további büntetőeljárások indultak:

A Veszprémi Városi Bíróság a vádirat benyújtását (2005. október 17.) követően közel négy év elteltével, 2009. szeptember 4-én hozta meg ítéletét, melyben a felperest, mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A jelentős időmúlás tényét a városi bíróság enyhítő körülményként értékelte. A Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2.Bf.887/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a kiszabott büntetés tekintetében helybenhagyta.

A Veszprémi Városi Bíróság előtt B.520/2005. számon indult ügyben a vádirat benyújtására 2005. március 24-én került sor, a felperest érintő bűncselekmény elkövetési ideje 2002. Az ügy elkülönítést követően 11.B.443/2007. számon folytatódott, és a városi bíróság a 2007. július 17-én kelt, 4. számú ítéletével a felperest, mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 1 év 2 hónap fogházbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2009. április 9-én tartott tárgyaláson a 2.Bf.798/2007/32. számú ítéletével a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Az időmúlás tényét ezúttal is enyhítő körülményként értékelték.

A Veszprémi Városi Bíróság a felperest 2003. és 2004. években, magánokiratnak minősülő hamis adatokat tartalmazó adóbevallás benyújtása miatt a 2009. február 18-án kelt, 4.B.271/2008/32. számú ítéletével, mint többszörös visszaesőt 2 év börtönbüntetésre, mint főbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 50.000.- forint pénzmellékbüntetésre ítélte. A Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2009. június 2-án kelt, 1.Bf.798/2007/32. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a börtönbüntetést 1 év 6 hónapra enyhítette. Mellőzte az 50.000.- forint pénzmellékbüntetés kiszabását és a meg nem fizetés estén átváltoztatására irányuló ítéleti rendelkezést.

A Veszprémi Városi Bíróság 1.B.1973/2005. számú büntető ügyében kiszabott 2 év 6 hónap börtönbüntetést, a 11.B.443/2007. számú büntető ügyében kiszabott 1 év 2 hónap börtönbüntetést, és a 4.B.271/2008. számú büntető ügyében kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetést a Veszprémi Városi Bíróság 2011. október 4-én meghozott 1.Bk.1357/2011/4. számú ítéletével összbüntetésbe foglalta, az összbüntetés tartamát 3 év 10 hónap fegyházban állapította meg. A Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2011. november 24-én megtartott tanácsülésen az elsőfokú ítéletet a 2.Bkf.896/2011/3. számú ítéletével annyiban változtatta meg, hogy az összbüntetés tartamát 3 év 2 hónapra csökkentette. A másodfokú bíróság indokolásában utalt arra, hogy a Veszprémi Városi Bíróság 9.B.41/2002/27. számú és a Keszthelyi Városi Bíróság 9.B.121/2003/31. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés büntetéseket a Keszthelyi Városi Bíróság 2005. május 27-én már jogerősen összbüntetésbe foglalta. Ezért ezekre a jelen összbüntetési eljárásban csak akkor lehetne visszatérni, ha az ítélet által összbüntetni indítványozott valamennyi ítélettel elbírált bűncselekményt a felperes a vele szemben legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedése, tehát 2003. november 12. előtt követte volna el. A Veszprémi Városi Bíróság 4.B.271/2008/32. számú ítéletével elbírált bűncselekmények elkövetési ideje 2004. első és második negyedéve, ezért hiányzik a Keszthelyi Városi Bíróság összbüntetési ítéletével összefüggésben az újabb összbüntetésbe foglalásnak a Btk. 92. § (1) bekezdésében foglalt feltétele. Ugyanakkor a felperes által összbüntetni kívánt további két elítélés esetében az összbüntetésbe foglalás feltétele azért sem áll fenn, mivel azokat 2008. szeptember 6-án letöltötte. Ekkor pedig a Veszprémi Városi Bíróság 1.Bk.1357/2011/4. számú ítéletével összbüntetésbe foglalt ítéletek még nem voltak jogerősek, ezért még nem nyílt meg azok összbüntetésbe foglalásának lehetősége sem.

A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest bírósági jogkörben okozott kár jogcímén 27.000.000.- forint, valamint perköltségei megfizetésére. Azt sérelmezte, hogy a Veszprémi Városi Bíróság, illetve a Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság előtt 1.B.1973/2005., B.520/2005., 11.B.443/2007., és 4.B.271/2008. számon indult ügyeket késedelmesen fejezte be. Kára álláspontja szerint

abból származott, hogy a Btk. időközbeni változására tekintettel a korábban már jogerősen kitöltött összbüntetést az újabb összbüntetési ítélettel nem lehetett összbüntetésbe foglalni. Az alperesi bíróságok nem úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. A büntető ügyben eljáró bíróság tudomást szerezhet az összbüntetést érintő lényeges körülményekről, és így lehetőségei szerint mindent megtehet az ügy mielőbbi befejezése érdekében. Véleménye szerint 2008 szeptemberéig valamennyi ügyet be lehetett volna jogerősen fejezni, a büntető eljárások során azonban indokolatlanul hosszú inaktív időszakok voltak, melyek akadályozták az időszerű befejezést.

Összegezés tekintetében a felperes elmaradt jövedelmének megfelelő kárát és az általa számított 27 havi, az összbüntetésbe foglalás elmaradásából származó szabadságvesztés büntetés töltéséből származó nem vagyoni kárát egyaránt 13.500.000.- forint - 13.500.000.- forintban jelölte meg. Elmaradt havi nettó keresetét 550.000.- forintban jelölte meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Véleménye a szerint a Be. 327. § (4) bekezdéséből nem vezethető le olyan elvárás, miszerint amennyiben a bíróság tud arról, hogy a terhelt egy más ügyben kiszabott szabadságvesztést tölt, akkor erre tekintettel a folyamatban lévő ügyének mihamarabb jogerősen be kell fejeződnie az esetleges összbüntetési eljárás haladéktalan lefolytatása érdekében. Az összbüntetésbe foglalás feltételeit csak az alapügyek jogerős befejezése után kell megvizsgálni. A Veszprémi Városi Bíróság előtt 4.B.271/2008. számon indult büntetőügyben a Btk. időközbeni változásától függetlenül nem volt törvényes lehetőség az összbüntetésbe foglalásra, figyelemmel az elbírált cselekmény elkövetési idejére. Amennyiben a felperes azt állítja, hogy a büntető eljárás ésszerűtlen időtartamával okozati összefüggésben őt kár érte, úgy a Ptk. 349. §-ra hivatkozással indíthat keresetet, ilyen igényt a Pp. 2. §-a a büntető eljárások időszerű lefolytatásával összefüggésben nem alapoz meg. A bíróságok a büntető eljárás szabályait betartották, így jogellenes magatartás a részükről nem történt. Utalt végül arra, hogy bizonyos esetekben a felperes nyilatkozatai folytán került sor halasztásra.

A Szombathelyi Törvényszék a 2013. február 1. napján kelt, 18.P.20.030/2013/3. számú ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes teljes egészében pervesztes lett, és pártfogó ügyvédjének díja a felperesre esik. Megállapította végül, hogy a felmerült 2.250.000. forint illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság utalt a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdéseire. Rögzítette, hogy a Be. a bíróságra nézve nem írja elő a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog érvényesítésének követelményét. Ennek elmulasztása esetére pedig a terhelt számára nem teszi lehetővé, hogy méltányosan elégtételt biztosító kártérítésre tarthasson igényt. Kiemelte, hogy a felperes maga sem jelölt meg olyan konkrét, büntetőeljárásra vonatkozó jogszabályt, melynek megsértése miatt őt kár érte.

Nem vitatta ugyanakkor, hogy a Veszprémi Városi Bíróság előtt 4.B.271/2008. számon indult büntető ügyben kiszabott börtönbüntetést a Keszthelyi Városi Bíróság Bk.89/2004/3. számú összbüntetési ítéletével az elkövetési idő miatt sem volt lehetőség összbüntetésbe foglalni. Nem lehet azt sem állítani, hogy az ügy időszerű befejezésének hiányában szenvedett kárt a felperes, mivel a vádirat érkezésétől a felperes 2008. szeptember 6-i szabadulásáig kevesebb, mint hét hónap telt el.

A Veszprémi Városi Bírósághoz 2005-ben érkezett büntető ügyek tekintetében az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a releváns okozati összefüggés hiánya zárta ki annak lehetőségét, hogy a felperes az alperestől kártérítést követelhessen, így a felperes által hivatkozott mulasztások vizsgálatát szükségtelennek ítélte. A Be-ből nem vezethető le olyan kötelezettség a bíróságra nézve, miszerint ha a terhelt egy más ügyben kiszabott szabadságvesztést tölt, akkor emiatt az esetleges összbüntetési eljárás haladéktalan lefolytathatósága érdekében a folyamatban lévő ügyének mihamarabb jogerősen be kell fejeződnie. A Btk. 2008. évi XCII. törvénnyel történt módosítását pedig az eljáró bíróságok előre nem láthatták, a tipikus gondossággal előre nem látható következményekért az alperes nem felel. Kiemelte végül az elsőfokú bíróság, hogy a Veszprémi Városi Bíróság előtt 1.B.1973/2005., valamint B.520/2005. számokon indult ügyekben a büntetés kiszabásakor az eljáró bíróságok az időmúlást enyhítő körülményként értékelték. Ebből az következik, hogy a felperes által állított, az összbüntetésbe foglalás elmaradásából fakadó kára bekövetkezését ab ovo kétségesse tette.

A felperes bizonyítási indítványának fogantatását az elsőfokú bíróság irrelevánsnak ítélte, ezért azt elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes jelentett be fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének történő helyt adást kért. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében tévesen értelmezte a kártérítésre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, valamint a „büntetőeljárás passzusok összefüggéseit”. Túlzónak és tévesnek ítélte az időmúlást, mint enyhítő körülményt a kár bekövetkeztét kétségesse tevő tényezőként értékelni. Álláspontja szerint a bíróság előtti valamennyi eljárásra vonatkoznak azok az általános szabályok, amelyek az eljárásban szereplő személy jogainak maradéktalan érvényesüléséhez kapcsolódnak. Véleménye szerint az eljáró bíróság akkor tesz meg minden tőle elvárható az ügy mihamarabbi befejeződése végett, ha az ügyben nincsenek indokolatlan késedelmek. Így pedig az eljárásban érintett személy vonatkozásában hátrányos jogszabály módosítás hatályba lépéséhez köthető okozati összefüggés lehetősége fel sem merülhet.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és abból helytálló következtetést levonva megalapozott döntést hozott.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és azok alapján helyes tényállást állapított meg, melyből levont jogkövetkeztetésével és azok indokaival is egyetért az ítéltábla.

A felperes bírósági jogkörben okozott kárának megtérítését kérte, melynek alapja a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.) szóló 1959. évi IV. törvény 339. § (1) bekezdése és a 349. § (1) és (3) bekezdései. Eszerint a felelősség megállapításához több feltétel együttes teljesülése szükséges, így jogellenes magatartással okozati összefüggésben bekövetkező kár, amely vétkességből ered, és szükséges az is, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható,

illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette. Akárcsak egy tényező is hiányzik a felelősség nem állapítható meg.

Jelen esetben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperes eljárása során olyan jogszabálysértést követett el, mely önmagában jogellenes magatartásnak minősül.

A felperes által megjelölt, a Veszprémi Városi Bíróság B.271/2008. számú ügyében kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetés esetében a korábbi büntetésekkel való összebüntetésbe foglalásnak a lehetősége - az elsőfokú bíróság helytálló érvelésének megfelelően - a Btk. 92. § (1) bekezdésének 1999. március 1. napjától egészen az új Btk. hatályba lépéséig hatályos rendelkezése alapján volt kizárt. Ugyanis ezen utóbbi eljárásban elbírált cselekmény elkövetési ideje átnyúlt 2004. évre, így nem teljesült az a feltétel, hogy az összebüntetésbe foglalni kívánt valamennyi bűncselekményt a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését megelőzően követte el. Ez a büntetés tehát akkor sem lett volna összebüntetésbe foglalható, ha az eljárás a Btk. 2009. január 12-től hatályos módosítását megelőzően jogerősen befejeződik.

A Veszprémi Városi Bíróság B.1973/2005. és B.443/2007. számú ügyeiben kiszabott jogerős büntetések korábbi büntetésekkel való összebüntetésbe foglalását közvetlenül valóban az időközben, 2009. január 12-től hatályos jogszabály módosítás zárta ki. Ez azonban önmagában nem eredményezi az eljáró bíróság felelősségének megállapítását. Helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra a tényre, hogy a kártérítési felelősség fennállásához elengedhetetlen azon jogszabály megjelölése, melyet a bíróság eljárása során megsértett.

A büntetőeljárásra kétségtelenül a Büntető Törvénykönyv, valamint a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Nincs olyan jogértelmezési lehetőség, mely lehetővé tenné, hogy a civilisztikai jogban alkalmazandó polgári eljárásjog alapelveit, az ott megfogalmazott eljárási követelményeket a büntető eljárásban alkalmazza a bíróság. A felperes sem tudott megjelölni olyan jogszabályi előírást, mely a büntető ügyben eljáró bíróságokkal szemben az eljárás ésszerű időn belüli, illetve az esetleges összebüntetésbe foglalás érdekében történő mihamarabbi lefolytatásának követelményét fogalmazná meg. Ilyen rendelkezések hiányában a jogellenes magatartás, eljárás megállapítása kizárt.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy konkrét, az eljárás időtartamára vonatkozó előírás esetleges megsértése sem járna feltétlenül a felelősség megállapításának következményével. Annak ugyanis a fentiek szerinti további feltétele a felróhatóság megállapítása. Elvárható ugyanis a lelkiismeretes bírói munka, azonban érvényre kell juttatni az ítélezés függetlenségének garanciális követelményét. Önmagában az a körülmény, hogy egy ítélet utóbb tévesnek, vagy az eljárás objektíve elhúzódónak bizonyul, nem vezethet arra a következtetésre, hogy a meghozatalában közreműködő bíró vétkes magatartást tanúsított. A bizonyítási eljárás lefolytatása a bíró irányításával történik saját belátása szerint, melynek eredményeképpen megszerzett bizonyítékokat önmagukban, és együttesen maga mérlegeli, és ez alapján alkotott meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást. A mindenkor hatályos büntetőeljárásról szóló törvényben szereplő rendelkezéseken túl egyéb, a bizonyítási eljárás

lefolytatására, tartamára, a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó elvárások megfogalmazása a bírói függetlenség sérelmének veszélyét hordozná magában.

A konkrét esetben a felperes által hivatkozott két büntetőeljárásban ugyanakkor nem állapítható meg olyan körülmény, mely arra utalna, hogy a bizonyítási eljárás indokolatlanul húzódott volna el, és annak több éves időtartamának kizárólag az eljáró bíróság által fogatosított eljárási cselekmények, vagy azok hiánya lenne az oka.

A fenitek alapján az ítélőtábla - a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f.) pontja alapján tárgyaláson kívül eljárva - az elsőfokú ítéletet a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédjének díja a saját terhére esik. A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI.26.) 13. § és 14. § (1) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő költsége nem merült fel, így az ítélőtábla ebben a kérdésben mellőzte a döntéshozatalt.

Győr, 2013. augusztus 27. napján

|                                |                                         |                              |
|--------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------|
| <b>Dr. Világi Erzsébet sk.</b> | <b>Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.</b> | <b>Dr. Sarmon Hedvig sk.</b> |
| a tanács elnöke                | előadó bíró                             | bíró                         |

A kiadmány hitelül:  
Kiadó: